

Skraćena verzija

**MREŽA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA U
SRBIJI
(CHRIS)**

SRBIJA

**Izveštaj koji se podnosi na osnovu Člana 25, paragraf Okvirne
konvencije za zaštitu nacionalnih manjina**

Septembar 2007

PODRŽAO

FOND ZA OTVORENO DRUŠTVO – SRBIJA

Cincari

Društvo «Ljunjina»

Cincari su deo nekadašnjeg romanskog stanovništva, koje je bilo naseljeno na severnoj, polovini Balkanskog poluostrva. Poreklom potiču od tračko-ilirskih plemena koja su se tokom istorije mešala sa keltskim, slovenskim i grčkim narodima. Sebe nazivaju Armnima, u nauci Aromunima, a u Srbiji su poznati pod imenom Cincari¹.

U velikom broju su došli u Srbiju iz severne Grčke, južne Makedonije i srednje Albanije, sredinom XIX veka. Naseli su se kao trgovački i zanatlijski stalež u gradovima Šumadije, APV, Kosova i južne Srbije i odigrali veliku ulogu u formiranju srpske čaršije i građanskog staleža. U znatnoj meri su doprineli razvoju moderne kulture u Srbiji.

Oko 1890. godine, na prostoru današnje Srbije živelo je oko 150.000² Cincara, a danas je teško odrediti njihov broj, jer o tome ne postoje dublja istraživanja. Podaci poslednjeg popisa stanovništva u Srbiji ne daju tačnu sliku o njihovom broju, jer su mahom asimilovani, te se mlađe generacije ne izjašnjavaju o svom poreklu, čak ni kada su im oba roditelja Cincari ili delimično Cincari. Prema gruboj proceni samo u Beogradu živi najmanje 10.000 “čistih” Cincara ili lica kojima su to bili bliže preci, majka ili otac³.

¹ U Makedoniji ih zovu Vlasima, u Grčkoj vlahofonim Jelinima. U vreme Vizantije, Grci su se kao i Cincari nazivali Romejima, tj. Rimnjanima, neki ih i sada nazivaju raznim drugim imenima, kao što su: Ramani, Kucovlasi, Macedovlasi, Karavlasi, Maravlasi itd.

“Aromuni potomci starog polulatinizovanog stanovništva, primili su u toku srednjeg veka vizantijsku civilizaciju. Tako su dobili nekoliko karakteristika, koje su preneli na Slovence pretapajući se u njih. U dosta oblasti Balkanskog poluostrva, kao i u Rumuniji, Sloveni i Aromuni su se tako izmešali da su formirali slovenske ili rumunske grupe prema tome da li je preovladao jedan ili drugi element” - Jovan Cvijić: *Balkansko poluostrvo i južnoslovenske zemlje*, str. 18

“Korene ovoga naroda treba tražiti u simbiozi srednjobalkanskih tračkih plemena, Tribala, Meza, Tračana, Dačana i Kelta. Dolaskom Južnih Slovena na Balkan, nastaje delimična asimilacija ovih starosedeoča Balkana i Slovena” - Vojislav Stojanović: *Etogeneza nastanka Vlaha*, str. 9

² Prema podacima naučnika Vajganda

³ Društvo “Lunjina” raspolaže sa oko 1.300 adresa lica u Beogradu cincarskog porekla, a broj bi se mogao povećati za 3 do 4 puta. Za mnoge se ne zna, jer nisu organizovani.

Društvo «Ljunjina»

U Beogradu aktivno radi Srpsko-cincarsko društvo “Lunjina”, koje broji između 350 do 400 članova. Podružnice postoje i u Smederevu, Nišu i Pančevu, a imaju od 30 do 80 članova. U Društvu se održavaju predavanja, kursevi cincarskog jezika. Funkcioniše i Fond za sticanje sopstvenih prostorija, što je uslov za normalan rad društva, a preko 230 članova Fonda postali su njegovi dobrotvori.

O uticaju Cincara na nauku i kulturu u Srbiji svedoči činjenica da se Cincari nalaze među 100 najznamenitijih Srba u istoriji, da ih je danas dosta u redovima Srpske akademije nauke i umetnosti i da su neki od njih bili veliki narodni dobrotvori u prošlosti⁴.

Društvo «Ljunjina»

Na cincarskom jeziku u Srbiji ne postoje radio ni televizijske emisije.

Društvo «Ljunjina»

Na cincarskom jeziku u Srbiji ne postoje novine ni časopisi.

Nezvanično, “Lunjina” objavljuje bilten i žurnale na srpskom i cincarskom jeziku. Do sada je objavljeno preko 50 biltena i 140 žurnala, a fotokopiraju se u tiražu koji je potreban.

Društvo je izdalo 9 knjiga edicije “Moskopoljska zadužbina”, a u autorskoj režiji su objavljeni Srpsko-cincarski rečnik, Gramatika cincarskog jezika i Istorija Cincara i dr.

Društvo «Ljunjina»

Cincarski jezik je poseban jezik romanskog porekla, a ne dijalekt rumunskog jezika, kao što to Rumuni tvrde. Odlikuje ga posebna leksika, ortografija i bogata literatura iz raznih oblasti nauke i književnosti, te bi njegov gubitak značio nestajanje vrednosti kulture jednog naroda, njegove književnosti, običaja, nošnji i specifičnih verskih pravoslavnih običaja.

Za razliku od Makedonije i Rumunije, na cincarskom jeziku u Srbiji ne postoje škole, nastava ni izučavanje cincarskog jezika. Cincarski jezik se uči u okviru društva «Lunjina».

Društvo “Lunjina”

Cincarsku zajednicu, finansijski i drugim sredstvima niko ne pomaže. Budući da njeni pripadnici nemaju svoju matičnu državu, oslonjeni su na sopstvene izvore.

⁴ Podatke potražiti u Društvu «Lunjina»